

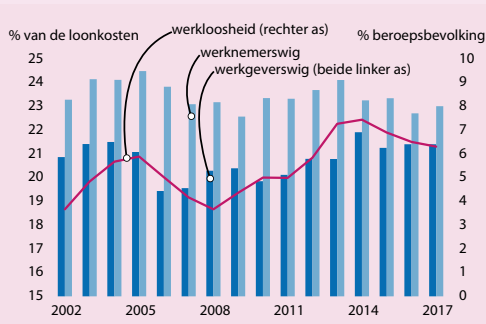
Wig beweegt mee met conjunctuur

De wig, ofwel de lasten op arbeid als percentage van de loonkosten, zijn na de daling in de periode van 2005-2007 met 2,9% weer met 2,5% gestegen in de periode van 2007-2014. Deze stijging was vooral een gevolg van de toename van de premies sociale verzekeringen, waardoor de werkgeverswig met 2,4% toenam. In de periode 2014-2017 daalt de wig naar verwachting met 0,9%. Hierbij spelen de dalende pensioenpremies (-0,5%), de dalende premies sociale verzekeringen (-0,2%) en de dalende loon- en inkomstenheffing en toeslagen (-0,3%) een rol.

De ontwikkeling van de wig wordt gedreven door conjunctuur en beleid. De figuur laat zien dat de wig vanaf 2002 varieert tussen 42,5 en 45,5% met een relatief hoge wig in 2004 en 2014 en een relatief lage wig in 2007-2009. In deze jaren was de werkloosheid relatief hoog, respectievelijk laag. Een lage economische groei leidt tot meer werkloosheid en daarmee tot hogere WW-premies. Dit slaat sinds 2009 neer bij werkgevers omdat werknemers sinds dat jaar geen WW-premie meer betalen. Beleid heeft de afgelopen jaren invloed gehad op de wig, zoals veranderingen in toeslagen en de belastingverhogingen in 2010 en 2013 en de verlaging in 2016. (a) De invoering van het tweede jaar loondoorbetaling bij ziekte in 2004 (voor nieuwe gevallen) heeft overigens slechts een geringe invloed op de werkgeverswig gehad, omdat deze gepaard ging met een dalende trend in ziekteverzuim.

Pensioenpremies zijn onderdeel van de wig maar daarbij mag niet worden vergeten dat deze ook beschouwd kunnen worden als uitgesteld loon. De recente afname van de pensioenpremie verlaagt de wig, maar daar staan (deels) lagere rechten tegenover. De verwachte afname van de wig in de periode 2014-2017 valt kleiner uit indien de daling van de pensioenpremies buiten beschouwing wordt gelaten.

Werkgevers- en werknemerswig in % loonkosten bedrijven en werkloosheid, 2002-2017 (b)

Bron: CBS, eigen berekeningen ([link](#)).

Nieuwe reeksen wig

Bijlage 12 presenteert nieuwe reeksen voor de werkgevers- en werknemerswig die alle beschikbare informatie over sociale lasten, belastingen en toeslagen integreren. De reeksen vervangen de oude reeksen voor de werkgevers- en werknemerswig én voor de sociale lasten, die geen van alle een volledig beeld gaven van de ontwikkeling van de lasten op arbeid. De oude reeksen voor de wig waren gebaseerd op voorbeeldhuishoudens, en posten zoals 'loondoorbetaling bij ziekte' en 'huurtoeslag' ontbraken. De sociale lasten waaronder 'pensioenpremies' en 'sociale verzekeringen' zijn ongewijzigd onderdeel van de nieuwe reeksen en worden nu aangevuld met de 'loon- en inkomstenbelasting' en de 'toeslagen' op macroniveau waarbij de toedeling plaatsvindt op basis van de microgegevens in het model MIMOSI (c).

(a) Voor voorbeelden van procyclisch beleid, zie Suyker, W., 2016, Opties voor begrotingsbeleid, CPB Notitie ([link](#)).

(b) De lasten op arbeid worden gesplitst in een werkgeverswig, de lasten die de werkgevers dragen met daaronder de werkgeverspremies en de kosten voor loondoorbetaling bij ziekte, en een werknemerswig, de lasten die de werknemers dragen met daaronder de werknemerspremies, de loon- en inkomstenheffing en de toeslagen. De premies zijn inclusief die voor de Zvw, en de toeslagen zoals de huurtoeslag verkleinen als enige post de wig.

(c) Het gaat hier om de toedeling naar bedrijven (markt en zorg) en de overheid. De nieuwe werkgeverswig ligt ongeveer anderhalf procent hoger dan de oude, omdat 'loondoorbetaling bij ziekte' is toegevoegd. De oude en nieuwe werknemerswig vertonen een gelijk verloop waarbij verschillen optreden door samenstellingseffecten, die in de nieuwe reeksen optreden doordat die op macroniveau zijn gedefinieerd, en door beleidswijzigingen die niet in de oude reeksen zaten (zoals voor de huurtoeslag).